
Моральні перестороги для молоді на прикладі роману-антиутопії Джорджа Орвелла «1984»

Світлана Романчук

кафедра журналістики, Український гуманітарний інститут, м. Буча, Україна

ORCID 0000-0002-5737-2951

Для цитування цієї статті:

Романчук Світлана. Моральні перестороги для молоді на прикладі роману-антиутопії Джорджа Орвелла «1984». *International Science Journal of Education & Linguistics*. Vol. 2, No. 4, 2023, pp. 45-53. doi: 10.46299/j.isjel.20230204.06.

Надійшла до редакції: 01 червня 2023 р.; **Схвалено:** 28 червня 2023 р.;

Опубліковано: 01 серпня 2023 р.

Анотація: Світлана Романчук у статті визначає ознаки жанру роману-антиутопії, досліджує причини звернення Джорджа Орвелла саме до цього літературного прийому. Авторка акцентує основну увагу домінуючому впливі системи над людиною в романі «1984». У ньому майстерно передано безглузду боротьбу між людською особистістю та системою, яка охоплює всі сфери суспільного життя. У праці підкреслено, що домінування системи над людиною у романі «1984» полягає в стимулюванні читачів задуматися над питаннями свободи, індивідуальності та контролю. Орвелл пророкує майбутнє, де роль людини стає другорядною перед безжальним механізмом системи. Важливим аспектом пропонованої наукової розвідки є актуалізація цієї проблеми в сучасному світі. Авторка «наповнює» діядему «влада – людина» внутрішніми переживаннями молоді людини, яка тільки ступає на поріг дорослого життя. Опинившись «у руках» безжальної тоталітарної системи, важливо не забути про необхідність боротьби за індивідуальність та свободу думок. Наразі актуальні моральні перестороги, пропаговані Джорджем Орвеллом у романі-антиутопії «1984», адже щодня ми спостерігаємо поширення фейкових новин та маніпуляційних прийомів, збір персональних даних та концентрацію влади в руках обмеженої групи осіб. Світлана Романчук аналізує 5 ознак тоталітаризму, від яких застерігає Орвелл: (1) підміна реальності; (2) тотальне стеження; (3) тортури як засіб переконання; (4) зневага до людського життя; (5) тотальний страх. У російсько-українській війні повною мірою проявилися ці ознаки.

Підсумовано, що цей роман став своєрідним каталізатором для глибоких дискусій про владу, свободу та межі індивідуальності в сучасному світі.

Ключові слова: роман-антиутопія, вплив системи над людиною, тоталітарний режим, молодь.

---

1. Вступ

У сучасному світі, де технологічний прогрес і поширення масових комунікаційних засобів визначають нові горизонти, проблеми, пов'язані зі збереженням особистої свободи і приватності, стають все актуальнішими. Роман-антиутопія «1984» привертає увагу до важливих проблем, пов'язаних із політичною владою, контролем, особистою свободою та масовими маніпуляціями. Розкриває проблеми, які й досі є надзвичайно актуальними навіть у сучасному світі. Крім того, у світі, який насичений фейковими новинами, інформаційними маніпуляціями та спотворенням правди, роман «1984» служить нагадуванням про необхідність критично мислити та знати правду. Вивчення життя та творчості Орвелла

допомагає нам зрозуміти його місце в літературі, його вплив на суспільство та важливість його ідей і концепцій.

2.Об'єкт і предмет дослідження

Об'єктом статті виступає тоталітарна система, яка руйнує індивідуальність в людині. Предметом – моральні перестороги для молоді, висловлені Джорджем Орвеллом у романі-антиутопії «1984».

3.Мета та завдання дослідження

Метою цієї роботи є аналіз впливу тоталітарної системи на людину в романі-антиутопії Джорджа Орвелла «1984».

Для досягнення поставленої мети були поставлені такі завдання:

- визначити різницю між термінопоняттями «утопія» та «антиутопія»;
- з'ясувати основні риси антиутопічного жанру, присутнього в романі, і встановити домінування системи над людиною та її зв'язок із сучасним світом у відображенні 1984 року;
- дослідити відображення домінування системи над людиною в романі-антиутопії «1984»;
- проаналізувати актуальність роману «1984» як моральної перестороги для сучасного світу, зокрема молоді.
- дослідити вплив роману «1984» на суспільну свідомість та культурний контекст сучасності;
- зробити висновки про значення роману-антиутопії «1984» для розуміння двобою людини і системи у сучасному світі.

4. Аналіз літератури

Обговорювана нами наукова проблема була предметом розглядом багатьох літературних критиків. Зокрема, слід відзначити праці І. М.Борецького (аналізував антиутопію Дж. Орвелла «1984» як узагальнену картину радянського тоталітаризму), Ю.А. Жаданова (розглядав роман Дж. Орвелла «1984» у світлі сучасних уявлень про утопію та антиутопію), І.І. Пархоменко (вивчав інтерпретацію антиутопії в сучасному літературознавстві), Т. Сердюкової (досліджувала жанр антиутопії в англійській літературі ХХ століття). Важливо також зазначити, що після повномасштабного вторгнення росії в Україну з'явилися публікації про відображення рашистами 5 ознак тоталітаризму, про які застерігав письменник: (1) підміна реальності; (2) тотальне стеження; (3) тортури як засіб переконання; (4) зневага до людського життя; (5) тотальний страх [1].

5. Результати досліджень

Насамперед визначимо різницю між термінопоняттями «утопія» та «антиутопія». Утопія та антиутопія — це протилежні поняття, які використовуються в літературі для опису майбутніх суспільств. Утопія відображає ідеальне суспільство, де проблеми вирішуються і люди живуть у злагоді. Такий підхід показує можливість і потенціал людства створити ідеальний світ.

Утопія — учення про соціальну перебудову, про ідеальний суспільний лад, яке не ґрунтується на науковому розумінні об'єктивних закономірностей суспільного розвитку. А також фантазія, нездійсненна мрія. Антиутопія — жанр фантастики, побудований на песимістичних уявленнях про майбутнє людства, а також художній твір цього жанру [2].

З іншого боку, антиутопія описує негативне, антиутопічне майбутнє, у якому проблеми загострюються, а суспільству загрожує тоталітаризм, соціальна деградація та позбавлення свободи. Також слід зазначити, що антиутопії висвітлюють негативні сторони суспільства та можливі наслідки неправильного розвитку.

Слід зазначити, що топосом такої системи найчастіше виступає урбаністичне місто, а природи, як носія вічних цінностей людини немає, вона відіграє другорядну роль. Яскравим прикладом є роман Дж. Орвелла [3].

Дихотомія між утопією та антиутопією в літературі розкривається через протиставлення ідеалу та реальності, надії та страху, свободи та контролю. Ці два поняття використовуються письменниками для створення художніх образів майбутнього світу та для підкреслення важливості цінностей, які необхідно дотримуватися в сучасному суспільстві.

Антиутопія є логічним розвитком утопії, тому формально її також можна віднести до цього жанру. Антиутопія з'явилася тоді, коли держава й суспільство виявили свої негативні риси, стали небезпечними для людини. Жанр антиутопії в англійській літературі ХХ століття є важливий шлях для авторів, що бажають висловити свої соціальні, політичні та філософські погляди на світ.

Сутність антиутопії полягає у створенні негативного майбутнього світу, де домінують соціальні деградація, авторитаризм, тоталітарні режими та загроза свободі та людській гідності.

Такими творами автори антиутопії ХХ століття підкреслюють важливість свободи, індивідуальності та критичного мислення в суспільстві. Ці твори спонукають нас ретельно переглянути структуру та цінності нашого світу, попереджаючи про можливі наслідки, якщо ми дозволимо системі повністю підкоритися.

Новий етап розвитку утопії та антиутопії обумовлений історичними зрушеннями ХХ ст. Комуністичні ілюзії, формування тоталітарних держав, а потім нелегке визволення людства від тоталітаризму й пошуки нових шляхів розвитку суспільства — усе це знайшло відбиток у творах. Гакслі, Дж. Орвелла та ін. [4].

Жанр антиутопії в наш час знаходить все більшої актуальності. Багато англійських авторів антиутопічних творів першої половини ХХ століття намагалися передбачити саме той час, в якому ми проживаємо. Антиутопія в літературі ХХ століття як жанр, який висловив тривоги та побоювання людей «технічного століття». З часом, антиутопія стала мовою спілкування [5].

«1984» — культовий роман, який впродовж кількох десятиліть залишається популярним і актуальним. Роман «1984» Джорджа Орвелла є антиутопічною класикою, оскільки відтворює світ, яким керує тоталітарна система, яка керує всіма аспектами людського життя: «Влада — не засіб, а кінцева мета. Диктатуру запроваджують не для того, щоб стати на сторожі революції, це революцію здійснюють для того, щоб запровадити диктатуру» [6].

Національна енциклопедія «Британіка» називає заслугами Орвелла «попередження про потенціальну небезпеку тоталітаризму в сучасному світі» [7]. Англійський словник мистецтв характеризує творчість письменника, як «глибоко соціальну, яка змальовує ненависть до політичної диктатури» [6].

Розглянемо основні ознаки жанру антиутопії, які притаманні роману «1984».

Першою ознакою є контроль та нагляд. У романі «1984» найважливішим інструментом тоталітарної системи є постійний контроль та нагляд за громадянами. Це робиться за допомогою телеекранів, прихованих мікрофонів і системи «Великого брата», яка контролює кожен крок людини. Це постійне стеження створює параною та постійний стрес серед громадськості.

Другою ознакою є деградація індивідуальності. У світі «1984» індивідуальність піддається систематичній репресії та знищенню. Людей позбавляють приватного життя, ідеалів і свободи вибору. Всі аспекти життя, включно думки, перекручуються індоктринацією та маніпуляцією, що призводить до загальної конформності та втрати самоідентифікації.

Ще однією ознакою є маніпуляція історією. Тоталітарна система в романі «1984» переписує історію та маніпулює фактами, змінюючи минуле, щоб контролювати маси та зберегти свою владу. Міністерство правди займається фальсифікацією документів і приховуванням доказів, які не відповідають офіційній версії подій. Ця маніпуляція історією створює ілюзію стабільності та незмінності режиму.

Важливим також є соціальний контроль і репресії. У світі «1984» соціальний контроль і репресії є невід'ємною частиною тоталітарного режиму. Влада використовує фізичне й психологічне насильство, допити, покарання та систему «Простору» для знищення будь-якої опозиції та забезпечення безумовного підкорення громадян.

Наступна важлива риса - зміна цінностей. У романі «1984» спостерігається переверт традиційних цінностей. Добро стає злом, правда — брехнею, свобода — рабством, а любов — засобом контролю та маніпуляції. Це створює атмосферу безнадії, де немає місця особистим цінностям чи етичним принципам.

І наостанок символіка та алегорія. Роман «1984» містить численні символи та алегоричні елементи, які підкреслюють його антиутопічний характер. Наприклад, образ «Великого брата» символізує бездушний тоталітарний режим, а гасло «Боротьба за мир, свобода — це рабство, незнання — сила» відображає спотворену логіку та маніпулятивність режиму.

Роман «1984» Джорджа Орвелла, виданий в 1949 році, став однією з найвпливовіших антиутопічних книг світової літератури. Він попередив про можливі наслідки надмірної влади, масового нагляду та маніпуляцій у суспільстві. Попри те, що пройшло вже понад сімдесят років з моменту написання роману, його перестороги залишаються нищівним й актуальними й для сучасного світу.

У романі «1984» Орвелл описує тоталітарний режим, у якому індивідуальна свобода та приватне життя знаходяться під загрозою зникнення. Одним із головних елементів цього режиму є постійний масовий нагляд за громадянами, що реалізується за допомогою розширених систем відеоспостереження та прослуховування: *«У будинках, на роботі, навіть на вулиці, тепер не могло бути жодного місця, де б ти міг бути сам по собі. Виживали тільки два види взаємодії: взаємодія з рухомою камерою на стелі або з тваринами, що наглядали. Коли ти був сам, ти вже не був сам. Була тільки одна свідомість – свідомість партії, і її обличчя найбільш важливою було її установою. Все інше перетворилося на придаток, на фонове шипіння, або навіть зникло з уваги. Вузькі повсякденні справи просто танули, як кольоровий світлий туман»* [8]. Цей уривок передає важливий аспект тоталітарного режиму, описаного в «1984».

Авторитарна влада в романі контролює усі дії своїх громадян і може переписувати минуле та змінювати факти на свій розсуд. Це нагадує нам про сучасні технології моніторингу та ризик загрози приватності у світі, в якому ми живемо сьогодні.

Приділяється увага дослідженням масової свідомості, оскільки поруч із головним героєм постає образ юрби, якою маніпулює влада, і якій ця юрба беззаперечно підкорюється [9].

Крім того, у романі «1984» Орвелл описує поняття «новомовлення» - систематичну зміну мови, що контролюється державою з метою маніпулювання думками та контролю над сприйняттям реальності громадянами. У сучасному світі ми можемо спостерігати подібні тенденції щодо маніпуляції мовою та контролю над сприйняттям. За допомогою соціальних медіа та інших засобів комунікації, владні структури, політичні групи та корпорації мають можливість впливати на громадську думку шляхом редагування інформації та зміни значень слів. Такі практики можуть призводити до зміни сприйняття подій і впливати на переконання та поведінку людей.

До того ж, технологічний прогрес та розширення інтернет-простору привели до нарощування систем масового спостереження та збору персональних даних. Наші рухи, взаємодії та навіть приватні розмови стають предметом постійного контролю. Влада та комерційні структури володіють величезним обсягом інформації про нас, що може бути використано для маніпуляції та контролю над нашими життями.

Роман «1984» Джорджа Орвелла нагадує нам про важливість збереження свободи, приватності та критичного мислення в сучасному світі. Це нагадало нам бути пильними щодо можливих намірів влади, маніпуляцій та порушень прав людини. Збереження демократичних цінностей, захист приватності та критичного мислення стають важливими завданнями сучасного суспільства, щоб не допустити сценарію, який описується в романі «1984».

У романі-антиутопії «1984» Джорджа Орвелла простежується яскраве відображення домінування системи над людиною. Автор вдало використовує різноманітні літературні засоби та прийоми, щоб передати безжалісну силу тоталітарного режиму, який підкоряє та контролює кожен аспект життя своїх громадян.

По-перше, одним з важливих аспектів відображення домінування системи є систематична маніпуляція інформацією. У своєму романі Орвелл описує Міністерство правди, яке переписує історію, змінює факти та контролює потік інформації до громадян. Це сприяє формуванню загального сприйняття світу, що підтримує доктрину тоталітарного режиму. Цей інформаційний контроль робить громадян уразливими та залежними від режиму.

По-друге, автор звертає увагу на контроль за особистим життям громадян. У тоталітарному суспільстві, що зображене в романі, немає місця для індивідуальності та особистого життя. Всюди присутні телеекрани, які не тільки слугують засобом спостереження, але й здатні передавати пропагандистські послання. Цей контроль над особистими справами та діями робить громадян пасивними та беззахисними перед системою.

До того ж, відображення домінування системи над людиною розкривається через поневолення мислення та мови. Автор роману вводить поняття «новомови», яке має на меті обмежити словниковий запас та виразність мови, тим самим контролюючи думки та ідеї громадян. Головний герой Вінстон Сміт працює в Міністерстві правди та змушений змінювати тексти таким чином, щоб вони відповідали офіційній ідеології.

Держава страшного насильства вбиває особистість, деформує людину всіма ймовірними і неймовірними методами, і Орвелл показує це в гіперболізованій та гротескній формі [10].

Автор майстерно передає безглузду боротьбу між людською особистістю та системою, яка охоплює всі сфери суспільного життя. Значущість відображення домінування системи над людиною у романі «1984» полягає в тому, що воно стимулює читачів задуматися над питаннями свободи, індивідуальності та контролю. Орвелл пророкує майбутнє, де роль людини стає другорядною перед безжальним механізмом системи. Роман викликає почуття незахищеності та обурення, нагадуючи про важливість захисту особистої свободи та незалежності.

Отже, відображення домінування системи над людиною в романі «1984» має глибокий соціально-філософський зміст. Воно нагадує про необхідність постійної боротьби за збереження особистої свободи та прав людини в суспільстві.

На нашу думку, роман-антиутопія Джорджа Орвелла «1984» є актуальним у сучасному світі. Адже його перестороги стосовно домінування системи над людиною знаходять відображення в різних аспектах сучасного суспільства.

Джин Сітон, журналіст «BBC NEWS Україна» у статті «Ми живемо у «1984» Орвелла» наводить паралельні точки дотику, описані в романі та пропоновані сучасним світом. Нам видається розгляд таких подібностей досить актуальним, особливо для молодого покоління, оскільки, знаючи, до чого призвели ті «гвинтики» тоталітарної системи у «1984», молодь сприйме ці моральні уроки як пересторогу для свого життя.

Ось ці дотичні паралелі.

1. У «1984» за громадянами пильнують екрани телевізорів, кожен шпигує одне за одним.

Сьогодні соціальні медіа стежать за кожним нашим жестом, покупкою, дією та коментарем онлайн. Вони так само постійно присутні у нашому житті і так само передбачають наше кожне бажання.

Орвелл розумів, що тоталітарним режимам завжди потрібен ворог. У «1984» він зображує, як просто за допомогою пропаганди насаджувати масам потрібні ідеї [11].

Але у своїх "Двох хвилинах ненависті" (обов'язковий для всіх громадян щоденний перегляд фільму про ворогів держави) він також дуже точно описав явище онлайн-агресії.

Зобов'язаний дивитися фільм разом з усіма, Вінстон Сміт зауважує: «Найжахливіше в Двох хвилинах ненависті було те, що ти просто не міг уникнути цих почуттів... Мерзенний екстаз страху і жаги помститися, бажання вбивати, катувати, розбивати обличчя молотом, усіх вдаряли водночас як електричним струмом» [12].

Сьогодні політичні, релігійні та комерційні організації так само грають на почуттях користувачів мережі. Орвелл на подив точно описує, як такі дії породжують у нас жагу об'єднатися в ненависті.

2.Боротьба з фашизмом.

Воюючи в Іспанії в антисталінській бригаді, яку переслідували сталіністи, він усвідомив порожні обіцянки комунізму. Він був безпосереднім свідком самообману тих, хто сліпо вірив в ідею.

«Сьогодні настав час інших "-ізмів" [11], як справедливо зазначає Джордж Сітон. Однак у сучасному світі ми бачимо, як націоналізм та популізм апелюють до почуття образи та обурення. Сучасний світ показує, що при владі є «сильні люди». Їхня політика дуже схожа: потреба придушити опозицію, фанатичне переслідування інакомислення та безсоромне ушляхення себе.

3.Методичне викривлення мови і позбавлення її сенсу.

Тоталітарний режим прагне використати слова, які втілюють ідеї та почуття.

Справжній ворог тиранії - це реальність. І тирані з усіх сил намагаються завадити розуміти справжній світ, замінюючи його фантомами і брехнею.

Першим зухвалим актом непокори Вінстона Сміта стала спроба сховатися від всевидячого ока камери і написати щоденник, щоб усвідомити власне "я" і описати свій внутрішній світ. Він знає, що за це його можуть стратити. І коли зрештою катування зламають його, він визнає, що "два плюс два дорівнює п'яти". Сміт з'ясовує, що вони дійсно здатні "проникнути всередину людини", вони "щось вбили в моїх грудях, щось спалили, припекли".

Терор, який влаштовує влада в "1984", спрямований на знищення особистості і руйнування здатності усвідомлювати справжній світ. А чи сучасний світ не наповнений такими терористичними актами?

Про це веде думку Дарія Скуб у статті «Джордж Орвелл «1984»: чому роман заборонили в СРСР і в чому його актуальність сьогодні». Журналістка справедливо констатує: «На вулицях мегаполісів є чимало камер, які фіксують переміщення людей. Мобільні телефони теж зберігають інформацію про кожного з нас: кількість пройдених кроків і кількість часу, який ми витрачаємо на соцмережі. А от для маркетингових маніпуляцій вивчаються інтереси людей: постійно аналізується те, що саме ми переглядаємо на смартфоні. Усе наше життя тепер – набір даних, якими можна скористатися у корисливих цілях» [13].

«1984» завжди буде важливою книгою, незалежно від зміни ідеологій, завдяки зображенню однієї людини, яка бореться за те, що є справжнім і цінним. «Здоровий глузд не піддається статистиці», - думає Вінстон однієї ночі, коли засинає. Виявляється, правда - найкрихітша річ у світі. Центральна драма політики - це драма всередині вашого черепа» [14].

Джордж Орвелл не лише змінив світ, показавши нам, як виникає тиранія. Роман «1984» також став довідником з життя у важкі часи [15].

По-перше, з поширенням фейкових новин і маніпуляцій у сучасних ЗМІ посилюється контроль над інформацією та формуванням світогляду, подібно до системи Міністерства правди в романі. Це обмежує свободу думки та впливає на індивідуальність людей.

По-друге, збір персональних даних та масовий нагляд стають все поширенішими у цифровій епісі. Це відображає постійний моніторинг і контроль, подібно до системи телеекранів у романі. Порушується приватне життя громадян, а контроль за особистими справами стає нормою.

Таким чином, 1984 рік нагадує нам про необхідність боротьби за особисту свободу, незалежність і приватність у сучасному світі, де система все більше контролює людей.

Зрозуміло, що контроль, маніпуляція та цензура даних стають все більш поширеними явищами. Зважаючи на ці відкриття, важливо постійно оцінювати вплив технологій на наше суспільство та вживати заходів для забезпечення захисту особистих прав і свободи.

Ми вважаємо роман-антиутопію «1984» Джорджа Орвелла пересторогою для сучасного світу, зокрема молоді. Ми дослідили відображення домінування системи над людиною, де контроль, маніпуляція і масове спостереження обмежують свободу та особисте життя громадян, нагадуючи нам про необхідність боротьби за індивідуальність та свободу думок. Також ми підкреслили актуальність перестороги «1984» у сучасному світі, де ми спостерігаємо поширення фейкових новин та маніпуляційних прийомів, збір персональних даних та концентрацію влади в руках обмеженої групи осіб. Ці явища нагадують про необхідність захисту свободи думки, особистого життя та захисту основних прав у суспільстві. Готуючись до самостійного дорослого життя, а також докладаючи чимало зусиль для формування моральних цінностей, студенти, як найважливіший представник соціального класу молоді, повинні усвідомлювати важливість своєї індивідуальності, неповторності за будь-яких обставин. Переконані, що моральні уроки, подані у романі, застерезуть молоде покоління від «стирання» своєї внутрішньої свободи, права вибору, адже людина є найвищим творінням Бога. Принагідно зауважимо, що Бог дав людині свободу вибору, як жити. То чи має право влада, якою б цинічною вона себе не представляла, забрати його у людини?

6. Перспективи подальшого розвитку досліджень

На нашу думку, цю тему варто розглянути в психолінгвістичній площині, аби зрозуміти модифікацію когнітивних механізмів, що відбуваються у свідомості молодої людини, коли вона потрапляє в коліщата механізму влади.

7. Висновки

Роман-антиутопія «1984» Джорджа Орвелла є важливим літературним твором, який спонукає нас до критичного мислення та активної позиції в сучасному світі. Це нагадування про необхідність стежити за тим, як влада впливає на наше життя, і не дати системі поневолити нашу свободу та самовизначення. Орвелл висловлює пересторогу, що навіть у високорозвинуту суспільстві можуть існувати загрози для свободи та демократії.

Оскільки «1984» здобув велику популярність, цей роман став своєрідним каталізатором для глибоких дискусій про владу, свободу та межі індивідуальності в сучасному світі. Це надихає нас не тільки аналізувати те, що відбувається навколо нас, але й активно брати активну участь у формуванні майбутнього, щоб запобігти можливому домінуванню системи над людиною.

Отже, роман «1984» важливий не лише як літературний шедевр, а і як привернення уваги до проблем сучасного суспільства, зокрема молоді. Він підкреслює потребу усвідомлення і захисту основних цінностей, які дозволяють нам зберегти свободу, гідність та самовизначення. Через свою актуальність і застереження, які він містить, роман «1984» і надалі залишатиметься актуальним і впливовим для читачів у всьому світі.

Список літератури:

1) Семків, Р. (2023) 5 небезпек сучасної росії, які передбачив Орвелл у романі «1984». Читомо. Культура читання і мистецтво книговидання. URL: <https://chytomo.com/5-nebezpek-suchasnoi-rosii-i-aki-peredbachyv-orvell-u-romani-1984/>

- 2) Антиутопія як жанр та її розвиток в англійській літературі ХХ століття (О. Гакслі, Дж. Оруелл). URL: <https://md-eksperiment.org/post/20221108-antiutopiya-yak-zhanr-ta-yiyi-rozvitok-v-anglijskij-literaturi-xx-stolittya-o-gaksli-dzh-oruell>.
- 3) Словник української мови URL: <http://sum.in.ua/s/utopiya>.
- 4) Пархоменко, І. Антиутопія: інтерпретація в сучасному літературознавстві URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/4452/2/parkhomenko.pdf>.
- 5) Сердюкова, Т. (2012). Антиутопія в англійській літературі ХХ століття. Харків. 68с.
- 6) Орвелл, Д. (2021). 1984. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printzip.php?tid=2283>
- 7) Shelden, Michael (1991). Orwell—The Authorized Biography. New York: HarperCollins. 0060167093.; pp 430—434
- 8) Orwell's '1984' and Trump's America (2019). The Atlantic. URL: <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2019/07/1984-george-orwell/590638/>.
- 9) Жаданов, Ю., Кулікова, І. (2014). Художня модель хронотопу в антиутопічному жанрі другої половини ХХ століття. Чернівці: Вісник Чернівецького національного університету. С. 97–106.
- 10) Жаданов, Ю. (1997). Роман Дж. Орвелла «1984» у світлі сучасних уявлень про утопію та антиутопію. Харків. Вісник Харківського національного університету ім. В.Каразіна. С. 24–27.
- 11) Сітон, Джин. Ми живемо у «1984» Орвелла». BBC NEWS Україна. 8 травня 2018. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-cul-44046141>
- 12) Орвелл, Джордж — 1984 (українськомовний переклад Богдани Носенюк; м'яка палітурка) [Архівовано 1 серпня 2021 у Wayback Machine.]. folio.com.ua. 2021.
- 13) Скуб, Дарія (2022). Джордж Орвелл «1984»: чому роман заборонили в СРСР і в чому його актуальність сьогодні. Obozrevatel. 21.01.2022 URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/show/people/dzhordzh-orvell-1984-chomu-roman-zaboronili-v-srsr-i-chomu-vin-dosi-aktualnij.htm>
- 14) Лінські, Доріан (2020). Міністерство правди. Біографія роману Джорджа Оруелла «1984» (українська). Київ: Фабула.
- 15) Орвелл Дж. (2018). Як «1984» пророкувала сучасність BBC Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-cul-44046141>.

Moral warnings for young people on the example of George Orwell's dystopian novel "1984"

Svitlana Romanchuk

Department of Journalism, Ukrainian Institute of Arts and Sciences, Bucha, Ukraine

ORCID 0000-0002-5737-2951

Abstract: In the article, Svitlana Romanchuk identifies the features of the dystopia novel genre, investigates the reasons for George Orwell's appeal to this particular literary device. The author emphasizes the dominant influence of the system on a person in the novel "1984". It skillfully conveys the senseless struggle between the human personality and the system, which encompasses all spheres of social life. The work emphasizes that the dominance of the system over man in the novel "1984" consists in stimulating readers to think about the issues of freedom, individuality and control. Orwell predicts a future where the role of man becomes secondary to the ruthless mechanism of the system. An important aspect of the proposed scientific research is the actualization of this problem in the modern world. The author "fills" the tiara "power is a person" with the inner experiences of a young person who is just stepping on the threshold of adulthood. Having found ourselves "in the hands" of a ruthless totalitarian system, it is important not to forget the need to fight for individuality and freedom of thought. The moral warnings promoted by George Orwell in the dystopian novel "1984" are currently relevant, because every day we observe the spread of fake news and manipulation

techniques, the collection of personal data and the concentration of power in the hands of a limited group of individuals. Svitlana Romanchuk analyzes 5 signs of totalitarianism, which Orwell warns against: (1) substitution of reality; (2) total tracking; (3) torture as a means of persuasion; (4) disregard for human life; (5) total fear. These signs were fully manifested in the Russian-Ukrainian war. It is concluded that this novel became a kind of catalyst for deep discussions about power, freedom and limits of individuality in the modern world.

Key words: dystopia novel, influence of the system on a person, totalitarian regime, youth.
